

Crònica lletres

Herralde, liposuccions i meconis

David Castillo

Barcelona

A propòsit de la publicació de *Los papeles de Herralde. Una historia de Anagrama 1968-2000*, a cura de Jordi Gracia, visito l'editor a la seva residència de la Bonanova alta. Avui no hi ha la seva inseparable Lali Gubern, però m'obre l'Encarna, i poc després s'hi incorpora Pepi Bauló, la seva assistenta personal, que se situa en un racó del saló, entre els sofàs i el jardí. Jordi Herralde manté un aspecte juvenívol malgrat els 86 anys, es queixa d'una fotofòbia que el té fregit i va bevent Coca-Cola per mantenir-se despert. Envoltat dels quadres que més s'estima, la taula, com totes les seves, és plena de llibres, la majoria de editorial Anagrama signats per dones. Té oberta l'edició castellana de la truculenta primera novel·la de la il·lustradora valenciana Paula Bonnet, *L'anguila*. Em pregunta si sé qui és el poeta maltractador i li dic que vagi amb compte de no incorporar en una seqüela algun editor. Em pregunta què em sembla i li dic que, entre la liposucció i el meconi, trobo més poètic el segon. No es dona per al·ludit.

Parlem del llibre de Gracia. Em diu que se'n desvincula perquè s'ho sap de memòria, però que l'ha trobat molt amè, cosa amb què coincideixo totalment: "A mi m'hauria de fer badallar, però la lectura m'ha resultat com la pel·lícula dels anys cinquanta *Com un torrent*, de Frank Sinatra, Dean Martin i Shirley MacLaine. El llibre és ple d'entusiasme, i incorporar-hi les cartes va ser idea seva. Per als lletraferits, és de molt, el més bo del llibre." Gracia

Jordi Herralde, amb 86 anys, en plena forma "sense entrar en detall", com diu ell mateix ■ M. TERESA SLANZI

ha aconseguit rescatat infinitat de correspondència i posar-la en l'ordre narratiu del seu relat.

Jordi Herralde va publicar abans del confinament el volum memorialístic *Un dia en la vida*

"A mi m'hauria de fer badallar, però la lectura m'ha resultat com el film *Com un torrent*"

de un editor i ara tenia curiositat per veure quina era l'opinió d'un erudit sobre tots aquests papers que són un dels llegats de l'editorial independent més important de l'àmbit hispànic de les darreres dècades, que Jordi Gracia reivindica pels nombrosos catalans i autors de l'editorial, pels descoberts, pels que s'han incorporat i pels que han marxat, alguns amb cop de porta inclòs. Herralde ho relativitza i no es deixa portar per la rancúnia. El gest que el caracteritza és un somriure còmplice, un punt sorneguer. Sempre intenta valorar l'efecte comercial d'un llibre unit a la seva qualitat, factors que no sempre, dissortadament, van associats. L'ofici de lector el continua motivant.

Quan li demano que em punti el llibre de l'1 al 10, confessa que pel fet de no haver-lo escrit ell mateix li agrada més. "No ho diguis a ningú, però li posaria una nota alta. Amb mala llet arribaria fins al 8,5. En un dia de sol li posaria un 11", diu. Malgrat els ulls, riu a cada resposta i la veritat és que il·lumina la conversa quan l'escolto per fer la crònica. Repeteix fins a tres cops que l'experiència editorial li ha resultat engrescadora. Li pregunto que si pogués tornar al 1968 i hagués de triar feina, amb quina es quedaria, amb la d'editor o amb la d'escriptor: "He dit moltes vegades que la feina d'editor m'apassiona fins a la cosa plàstica de les portades. La promoció m'en-

canta. La relació amb els autors és, en general, boníssima, amb excepcions ben grotesques. Escriure m'ha agradat molt, sobretot de llibres premeditadament fragmentaris. El que més m'ha agradat és *En orden alfabético*, un conjunt de retrats d'escriptors. Amb tota la immodèstia em quedaria amb el primer, dedicat al duc d'Alba." Abans d'acabar la resposta, però, s'ho rumia com si estigués a punt de llançar una falta o uns tirs lliures i conclou: "Per sobre de tot, em considero editor, i ho tornaria a ser."

Perquè es facin una idea del personatge, resulta revelador que quan li pregunto pel moment de màxima felicitat, em contesta que fa de mal dir, perquè n'hi ha hagut molts. Quan li replico amb els pitjors moments, torna a la càrrega amb els bons. Recorda el primer premi Anagrama de Pombo—"autor raríssim i excepcional, imprevisible i indomesticable"—i em desvia cap a una llista que continua amb Pitò, Carmen Martín Gaité, Chirbes, Wilcock, Bolaño—es desfà en elogis cap a ell—, Bukowski, Sagarra, els anglesos i Vila-Matas, fins a arribar a l'argentí Ricardo Piglia, per qui mostra devoció. I quan m'estava acomiadant, després d'una hora de conversa, el Jordi em diu que vol afegir entre els seus millors moments a l'editorial quan va publicar *Dos pastiches proustianos* de Llorenç Villalonga, "una delícia ininterrompuda".

Darrere Herralde hi ha una història editorial de primera, assaig i quaderns combatius abans d'aterrar en la novel·la. Els seus comentaris a les contres m'encanten, sobretot els dels llibres marrons d'*Argumentos*. Quan surto, els carrers de la Bonanova tenen encara millors colors. ■

Críticateatre

Jordi Bordes

Encert de triar la part; error de confondre-la amb el tot

Forasters vindran.
Dramatúrgia: Marta Galan
Dissabte, 3 d'abril (fins el 25) a l'Espai Lliure.

Marta Galan fa una dècada que s'ha centrat en un treball molt social. Ara, com a autora resident del Lliure, ha volgut fer una nova versió del teatre comunitari i,

probablement per les causes legals que vol denunciar, ha hagut de recular la visió dels joves que avui venen a Barcelona a treballar i progressar, com ho van fer els joves dels anys cinquanta, que avui ja són jubilats. Acompanyant els testimonis de la gent gran, Susanna Barranco exposa el cas dels seus pares i ex-

posa les contradiccions. Amb ella, Núria Lloans i Juan Navarro, hi ha una contundència que és tota una garantia. La forma, que alterna fotos i citacions amb una posada en escena molt física, simbòlica, té molta potència. L'aire social pren to polític. I és oportú. Catalunya és la que és gràcies a l'esforç de tot-

hom, sense excloure procedències, ni cognoms (per bé que se'ls margina abans i ara, per desconfiança).

Sens dubte demostrar que hi ha un mirall és una terrible troballa. Sembla que no se'n hagi après, en dècades. Però convertir l'exemple en categoria porta a un reduccionisme per-

vers i erroni. Perquè la mirada de desaprovació cap a les classes dirigents catalanes anul·la l'existència i la potència de l'obrisme català (fa un segle de la vaga de La Canadencà) o de la solidaritat (la reclamació de drets als barris del desenvolupisme, que es van dotar de serveis gràcies al veïnat i també a la solidari-

tat que s'hi va sumar). Si Catalunya fos entre rics catalans i pobres estrangers, seria un país insostenible. Per això, empia comprovar aquest desenfocament dramatúrgic. Avui, la Catalunya integradora és la que ha fet que fills d'arreu reclamin uns drets socials i democràtics que el govern espanyol els endarrerix. ■